وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون نعمان سادات

معاونیت امور علمی

آمریت تحقیقات علمی

پالیسی تحقیقات علمی

فهرست مطالب

عنوان.....صفحه

مقدمه 1
ماده اول: مبنی.....2
ماده دوم: اهداف و مقاصد.....2
مقاصد:.....2
ماده سوم: حمایت و ترویج تحقیقات علمی.....2
ماده چهار: تخصیص بودجه برای تحقیقات.....2
ماده پنجم: معیارهای حمایت مالی از تحقیقات.....3
ماده ششم: شفافیت مالی پروژه‌های تحقیقاتی 3
ماده هفتم: اصول بنیادین تحقیقات علمی 3
7-1. صداقت علمی و امانت‌داری 3
ماده هشتم: ساختار مدیریتی و نظارتی تحقیقات علمی.....3
1. آمریت تحقیقات علمی 3
2. مدیریت مجله/ژورنال علمی 3
.3 مدیریت پروژه‌های تحقیقاتی 3
.4 کمیته اصلی تحقیق 4
5. کمیته‌های تحقیقات علمی پوهنځی‌ها 4
ماده نهم: منابع و تسهیلات تحقیقاتی 4
ماده دهم: اخلاقیات تحقیقی و صداقت علمی.....4
10.1. مسؤولیت نظارت بر اخلاقیات تحقیقات علمی:.....4
۲.10 تخلفات اکادمیک 4
10.2. سرقت علمی 4
10.3. حق نشر 5
10.4. جعل 5
10.5. تضاد منافع.....5
10.6. حریم خصوصی و حقوق شرکت‌کننده‌ها.....5
10.7. حریم خصوصی: 6
10.8. استفاده از حیوانات در تحقیقات.....6
10.9. امتناع از استفاده غیرمجاز ابزار و منابع تحقیقاتی.....6
ماده یازدهم: تحقیقات مشارکتی بین پوهنتون‌ها 7
ماده دوازدهم: ارزیابی و تضمین کیفیت.....7
ماده سیزدهم: پیشگیری و بررسی تخلفات اکادمیک 7
13.1. مواردی برای پیشگیری 7
13.2. کارشیوه بررسی تخلف 7
13.۳ دسته‌بندی تخلفات 8
ماده چهاردهم .پیگرد تخلفات علمی.....8
ماده پانزدهم: نیازسنجی‌ها 8

عنوان.....صفحه

15.1. نیازسنجی تحقیقات پالیسی و کاربردی و تعقیب آن.....8
15.2. نیازسنجی برنامه‌های آموزشی و ارتقای ظرفیت 9
15.3. نیازسنجی نیازهای تحقیقی.....9
ماده شانزدهم: انتخاب محقق برتر، پوهنځی برتر و اثر تحقیقی برتر سال 9
16.1. محقق برتر.....9
16.2. پوهنځی برتر 10
۳.16 اثر تحقیقی برتر 11
۴.16 مقاله برتر 11
ماده هفدهم: تفاهمنامه‌ها و قراردادهای تحقیقاتی.....11
17.1. تفاهمنامه‌ها.....12
۲.17. قراردادهای تحقیقی.....12
۳.17. قراردادهای تحقیقات طبی و صحی.....12
ماده هژدهم: نافذ شدن پالیسی 13
تأیید شورای علمی: 13
منظوری رئیس پوهنتون: 13

مقدمه

تحقیقات علمی یکی از بخش‌های اساسی فعالیت‌های علمی و اکادمیک پوهنتون به شمار می‌رود و نقش مهمی در بهبود کیفیت تدریس، تولید دانش، شناسایی نیازهای جامعه و یافتن راه‌حل‌های مناسب برای مشکلات موجود دارد. پوهنتون نعمان سادات با درک این اهمیت، تلاش می‌نماید تا زمینه مناسب برای انجام تحقیقات علمی توسط استادان و محصلان را فراهم ساخته و فرهنگ تحقیق و پژوهش را در محیط علمی پوهنتون تقویت نماید.

پالیسی تحقیقات علمی پوهنتون نعمان سادات به منظور تنظیم، حمایت و جهت‌دهی فعالیت‌های تحقیقی ترتیب گردیده است. این پالیسی چارچوبی را برای انجام تحقیقات علمی، حمایت از محققان، رعایت اصول اخلاقی و علمی، تأمین کیفیت تحقیقات، نشر و استفاده از دستاوردهای تحقیقی و ایجاد زمینه همکاری‌های علمی فراهم می‌سازد.

پوهنتون نعمان سادات تلاش می‌نماید تا تحقیقات علمی را در جهت نیازهای واقعی جامعه و بهبود روندهای آموزشی و علمی سوق داده و زمینه مشارکت فعال استادان و محصلان را در فعالیت‌های تحقیقی فراهم نماید. همچنان، با حمایت از تحقیقات باکیفیت و کاربردی، زمینه استفاده مؤثر از نتایج تحقیقات در بهبود فعالیت‌های علمی و حل مشکلات موجود فراهم خواهد شد.

این پالیسی با درنظرداشت قوانین و مقررات نافذه کشور، رهنمودهای وزارت تحصیلات عالی و اصول پذیرفته‌شده علمی و اخلاقی ترتیب گردیده و اساس تنظیم و پیشبرد فعالیت‌های تحقیقاتی در پوهنتون نعمان سادات را تشکیل می‌دهد.

ماده اول: مبنی

این سند با در نظر داشت اصول اسلامی، قوانین، مقررات و رهنمودهای وزارت تحصیلات عالی امارت اسلامی افغانستان، به منظور پیشرفت و انتظام بهتر امور تحقیقاتی پوهنتون نعمان سادات ترتیب گردیده است.

ماده دوم: اهداف و مقاصد

- ترویج و تشویق محصلین و استادان به مشارکت فعال در تحقیق .
- تضمین کیفیت علمی و اخلاقی پروژه‌های تحقیقاتی .
- حمایت از نشر مقالات علمی و دستاوردهای تحقیقی .
- ایجاد بستر همکاری علمی با سایر نهادهای داخلی و خارجی .

مقاصد:

- نهادینه‌سازی فرهنگ آموزش تحقیق‌محور در نظام آموزشی .
- ایجاد فضای باز و حمایتگر برای تولید دانش نو .
- تقویت ارتباط میان آموزش و تحقیق .
- ارتقای جایگاه ملی و بین‌المللی پوهنتون در حوزه تحقیق.

ماده سوم: حمایت و ترویج تحقیقات علمی

پوهنتون مکلف است به‌طور فعالانه از فعالیت‌های تحقیقاتی حمایت کند، از جمله:

- اختصاص بودجه مستقل برای پروژه‌های تحقیقی استادان و محصلین .
- فراهم‌نمودن منابع معلوماتی، تجهیز لابراتوارها و تسهیلات تحقیقاتی .
- برگزاری ورکشاپ‌ها و کنفرانس‌های علمی .
- معرفی و تشویق آثار برتر تحقیقاتی در سطح داخلی و خارجی .
- تشویق مادی و معنوی محققین فعال .

ماده چهار: تخصیص بودجه برای تحقیقات

1. پوهنتون در حدود امکانات مالی خویش برای حمایت از تحقیقات علمی بودجه اختصاص می‌دهد؛
2. تخصیص بودجه تحقیقات بر اساس معیارهای علمی، نیازمندی تحقیق، اهمیت موضوع و امکانات مالی پوهنتون صورت می‌گیرد؛
3. روند تخصیص و مصرف بودجه تحقیقات باید شفاف و قابل حساب‌دهی باشد؛
4. مصارف تحقیقاتی مطابق پلان و بودجه منظورشده انجام می‌شود؛
5. محقق مکلف است گزارش مالی و علمی تحقیق را مطابق طرزالعمل مربوط ارائه نماید.

ماده پنجم: معیارهای حمایت مالی از تحقیقات

الف) اولویت‌های تحقیقاتی؛
ب) بکر بودن و کاربردی بودن تحقیق؛
ج) واضح و معتبر بودن روش تحقیق؛
د) ظرفیت علمی و تحقیقی پوهنځی و دیپارتمنت اجراکننده.

ماده ششم: شفافیت مالی پروژه‌های تحقیقاتی

الف) پروژه‌های تحقیقاتی باید دارای ساختار مالی شفاف و قابل فهم باشد؛
ب) بودجه‌های قابل دسترس در مراجع نشراتی پوهنتون اعلام گردد؛
ج) گزارش‌های دوره‌ای از وضعیت مالی پروژه‌های تحقیقاتی تهیه گردد؛
د) گزارش سالانه به نهادهای ذی‌ربط ارائه گردد.

ماده هفتم: اصول بنیادین تحقیقات علمی

اصول بنیادین، هسته اخلاقی و علمی تمامی فعالیت‌های تحقیقاتی پوهنتون نعمان سادات را تشکیل می‌دهد و رعایت آن برای تمامی محققان الزامی می‌باشد. این اصول شامل موارد ذیل است :

7-1. صداقت علمی و امانت‌داری: محقق مکلف است در تمام مراحل تحقیق صداقت و امانت‌داری علمی را رعایت نموده و از جعل، سرقت علمی و تحریف داده‌ها جلوگیری نماید و اصالت نتایج تحقیق را حفظ کند.

7-۲ .احترام به اخلاق انسانی و محیطی: در تحقیقات باید کرامت انسانی، حقوق اشتراک‌کنندگان و محیط زیست رعایت گردیده و رضایت آگاهانه اشتراک‌کنندگان قبل از اجرای تحقیق اخذ شود.

7-۳ .مالکیت فکری و معنوی: حقوق محقق و پوهنتون در تولید، استفاده و نشر یافته‌های تحقیق باید به‌صورت روشن مشخص و از حقوق مالکیت فکری و معنوی دیگران نیز رعایت و حمایت شود.

7-۴ .استقلال فکری و نوآوری: پوهنتون از طرح مسائل جدید، استفاده از روش‌های علمی نو، خلاقیت و تفکر انتقادی در تحقیقات حمایت و آن را تشویق می‌نماید .

ماده هشتم: ساختار مدیریتی و نظارتی تحقیقات علمی

به منظور ایجاد یک نظام منظم، شفاف و هماهنگ برای تنظیم، هدایت، حمایت و نظارت بر فعالیت‌های تحقیقات علمی، ساختار مدیریتی و نظارتی تحقیقات علمی پوهنتون نعمان سادات شامل بخش‌های ذیل می‌باشد:

1. آمریت تحقیقات علمی

به‌عنوان واحد اجرایی و هماهنگ‌کننده امور تحقیقات علمی پوهنتون، مسؤول تنظیم، برنامه‌ریزی، هماهنگی، حمایت و نظارت بر فعالیت‌های تحقیقاتی می‌باشد.

2. مدیریت مجله/ژورنال علمی

مسؤول تنظیم و مدیریت امور مربوط به مجله یا ژورنال علمی پوهنتون، هماهنگی روند دریافت، بررسی، داوری و نشر مقالات و رعایت معیارهای علمی و اخلاقی نشرات می‌باشد.

3. مدیریت پروژه‌های تحقیقاتی

مسؤول تنظیم، ثبت، هماهنگی، پیگیری و نظارت از پروژه‌های تحقیقاتی پوهنتون از مرحله پیشنهاد و ترتیب پروپوزل تا تکمیل، گزارش‌دهی و استفاده از نتایج تحقیقات می‌باشد.

4. کمیته اصلی تحقیق

کمیته اصلی تحقیقات علمی به‌عنوان مرجع اصلی سیاست‌گذاری، هدایت، بررسی، ارزیابی، تصویب و نظارت بر فعالیت‌های تحقیقاتی پوهنتون فعالیت می‌نماید. این کمیته بر کیفیت علمی تحقیقات، رعایت اصول اخلاقی و جهت‌دهی فعالیت‌های تحقیقاتی پوهنتون نظارت می‌کند. که متشکل از معاون امور علمی، آمر تحقیقات علمی، روسای پوهنحی ها پوهنتون و استادان تشکیل شده است.

5. کمیته‌های تحقیقات علمی پوهنځی‌ها

در پوهنځی‌های پوهنتون به منظور هماهنگی، هدایت و نظارت بر فعالیت‌های تحقیقاتی ایجاد می‌گردد. این کمیته‌ها فعالیت‌های تحقیقاتی مربوط به رشته و پوهنځی را هماهنگ نموده و زمینه پیشبرد منظم و هدفمند تحقیقات را فراهم می‌سازند. در پالیسی پوهنتون نعمان سادات نیز کمیته‌های تحقیقاتی در سطح پوهنځی‌ها به‌عنوان حلقه هماهنگ‌کننده میان فعالیت‌های تحقیقاتی پوهنځی‌ها و کمیته اصلی تحقیق تعریف شده‌اند .

ماده نهم: منابع و تسهیلات تحقیقاتی

- منابع معتبر: پایگاه های معلوماتی، ژورنال های علمی، کتب تخصصی و نرم افزار های تحلیلی؛
- لابراتوار ها و تجهیزات فنی مورد نیاز پروژه ها؛
- بودجه حمایت مالی مستقیم یا مشارکتی؛
- آموزش روش تحقیق، نگارش علمی و تحلیل اطلاعات؛
- ایجاد گروپ های تحقیقاتی.

ماده دهم: اخلاقیات تحقیقی و صداقت علمی

10.1. مسؤولیت نظارت بر اخلاقیات تحقیقات علمی:

نظارت بر رعایت اصول اخلاقی، صداقت علمی، جلوگیری از سرقت علمی، بررسی تخلفات اکادمیک، حفظ حقوق اشتراک‌کننده‌ها و رعایت اصول مالکیت فکری توسط آمریت تحقیقات علمی پوهنتون انجام می‌شود.

در مواردی که نیاز به بررسی تخصصی و تصمیم‌گیری داشته باشد، موضوع از سوی آمریت تحقیقات علمی به هیئت بررسی تخلفات تحقیقی که توسط رهبری پوهنتون تعیین می‌گردد ارجاع می‌شود.

10.۲ تخلفات اکادمیک

موارد ذیل از جمله تخلفات اکادمیک محسوب می‌شوند:

- سرقت علمی؛
- در نظر نگرفتن شرایط حق نشر؛
- جعل آمار و تحریف نتایج؛
- تضاد منافع؛
- نقض حریم خصوصی و حقوق اشتراک‌کننده‌ها؛
- نقض حقوق حیوانات شامل در تحقیقات؛
- استفاده غیرمجاز از ابزارهای موجود؛
- ارسال همزمان یک رساله یا مقاله به چندین ناشر یا ژورنال؛
- ذکر نادرست نام نویسندگان و یا علاوه کردن و یا حذف نام نویسندگان بدون دلیل موجه.

10.2. سرقت علمی

- **سرقت مستقیم :**کاپی‌پیست جمله‌ها یا پاراگراف‌ها بدون نقل‌قول. شباهت در مقالات یا آثار علمی باید کمتر از ۲۵ درصد باشد .
- **سرقت ساختاری :**کاپی کردن از ساختار منطقی اثر دیگران با تغییر واژه‌ها بدون ارجاع .
- **سرقت ایده :**استفاده از ایده‌های جدید دیگران بدون ارجاع به خالق آن .
- **سرقت از خود :**انتشار مجدد اثر قبلی خود بدون اشاره به منبع اولیه .
- **ترجمه بدون اجازه :**ترجمه آثار دیگران بدون توافق کلی پوهنتون و وزارت تحصیلات عالی.

10.3. حق نشر

- **شفافیت منافع و جایگاه نویسندگان :**در پروژه‌های گروهی، جایگاه و مشارکت مستند بوده و از توافقنامه‌های کتبی برای تعیین موقف‌ها استفاده به عمل آید .
- به حقوق مالکیت فکری دیگران باید احترام گذاشته شود؛ بطور مثال: صاحب اختراع جدید، مالک کشف جدید و یا مؤلف کتابی .
- آثار نشر شده در پوهنتون نعمان سادات متعلق به این پوهنتون است، جز اینکه در قراردادهای تحقیقاتی خلاف آن ذکر شده باشد .
- هنگام استفاده از مواد دارای حق نشر، از جمله متن، تصاویر، آمار یا نرم‌افزارها، منبع را به شکل واضح ذکر نمایند .
- در صورت عدم نقض حقوق صاحب اثر، استفاده از مواد دارای حق نشر به صورت نسبی مجاز است .
- برای استفاده از نتایج تحقیقاتی که تحت نام پوهنتون نعمان سادات نشر می‌گردند، باید از این پوهنتون اجازه رسمی گرفته شود .
- آمار تحقیقاتی اعضای کادر علمی پوهنتون نعمان سادات باید به صورت امن ذخیره گردند و در مطابقت با قراردادهای تحقیقاتی اجرا شده، با کسب اجازه از پوهنتون به اشتراک گذاشته شوند .
- تحقیقات حساس باید تحت نظر کمیته اخلاقی پوهنتون و با کسب اجازه از مراجع ذی‌صلاح به دست نشر سپرده شوند.

10.4. جعل

- **دستکاری ارقام :**حذف ارقام ناسازگار با فرضیه‌ها؛
- **گزارش‌دهی سلیقه‌ای :**انتشار تنها نتایج مثبت و پنهان‌سازی نتایج منفی؛
- **تضاد منافع پنهانی :**دریافت پول از شرکت‌های ذی‌نفع برای افشا سازی یا عدم افشا سازی؛
- **تکرارناپذیری :**عدم توانایی سایر محققین در تکرار نتایج؛
- **ارجاع نقلی :**ارجاع مراجع غیرواقعی و نامعتبر؛
- **ارجاع غلط :**نسبت دادن موضوعی به نویسنده‌ای که مربوط به آن نمی‌شود.

10.5. تضاد منافع

هرگونه حالتی که در آن منافع مالی، شخصی، حرفه‌ای و سایر منافع خارج از چارچوب تحقیقاتی، فعالیت محقق را در طرح، اجرا، تحلیل، نشر و ارائه نتایج تحقیق تحت تأثیر قرار دهد. بناءً محققین موظف به اعلام هرگونه تضاد منافع موجود به صورت صادقانه و قبل از اجرای تحقیقات به پوهنتون می‌باشند. تضاد منافع توسط کمیته اخلاقی پوهنتون بررسی می‌گردد. هرگونه تضاد منافع موجود باید به صورت واضح و شفاف اعلام کرده شود .

10.6. حریم خصوصی و حقوق شرکت‌کننده‌ها

- **احترام به کرامت انسانی :**محقق نباید هیچ‌گونه آسیب روحی، جسمی، اجتماعی و حقوقی به اشتراک‌کننده‌ها وارد کند .
- **رضایت آگاهانه :**قبل از اجرای تحقیق باید تمام موارد به شمول هدف، روش، مدت زمان، فواید و خطرات تحقیق به اشتراک گذاشته شده و رضایت اشتراک‌کننده به صورت کتبی گرفته شود .
- **حق انصراف :**به اشتراک‌کننده اجازه داده شود تا در هر مرحله‌ای از تحقیق بدون هیچ مشکلی حق انصراف داشته باشد.

10.7. حریم خصوصی:

تمامی اطلاعات شخصی، شماره تماس، سوابق کاری، آدرس و غیره معلومات اشتراک‌کننده‌ها باید به صورت مطمئن و مصؤون ذخیره گردد. افشای حریم خصوصی باید به اساس رضایت کتبی اشتراک‌کننده باشد .

گروه‌های آسیب‌پذیر:

کودکان، سالمندان، بیماران و مجانین و یا گروه‌های خاص آسیب‌پذیر باید مورد محافظت قرار گرفته و در پهلوی رضایت از خود آنها، از اولیای قانونی آنها نیز رضایت گرفته شود. تمام تحقیقاتی که در آنها از انسان استفاده می‌شود باید قبل از اجرا و آغاز توسط کمیته تحقیقات پوهنتون مورد بررسی و تأیید قرار گیرند .

ترتیب رضایت‌نامه آگاهانه:

- ارائه به زبان‌های دری و پشتو به شکل سلیس و روان؛
- گنجانیدن بندهای حق انصراف در هر مرحله، عدم تأثیر منفی بر منافع ملی، موازین شریعت اسلامی و فرهنگ کشور؛
- درنظر داشت گروه‌های حساس و دسته‌بندی آنها (کودکان، زندانیان، پناهندگان، بیماران روانی و مجانین...) .

10.8. استفاده از حیوانات در تحقیقات

استفاده از حیوانات در حالات زیر مجاز است:

- نبود جایگزین معتبر علمی برای آنها؛
- استفاده از آنها برای تحقیق ضروری و موجه باشد؛
- از کمترین تعداد ممکن با کمترین میزان درد و رنج و خشونت استفاده گردد؛
- باید تمامی شرایط بهداشتی، تغذیوی و زندگی مناسب در نظر گرفته شود؛
- برای استفاده از حیوانات در تحقیق باید از کمیته اخلاق تحقیقی پوهنتون مجوز گرفته شود؛
- در طرح تحقیق باید نوع، تعداد و روش‌های استفاده به صورت شفاف وضاحت داده شده باشد.

10.9. امتناع از استفاده غیرمجاز ابزار و منابع تحقیقاتی

استفاده مسؤولانه:

تمامی محققین موظف به استفاده ابزار، تجهیزات، منابع و ارقام موجود در چارچوب اهداف تحقیقاتی مجاز و هدایات و دستورالعمل‌های داده‌شده هستند.

موارد مصداق استفاده غیرمجاز:

- استفاده شخصی یا تجارتی از تجهیزات، لابراتوارها و یا منابع پوهنتون بدون داشتن اجازه‌نامه؛
- نقض قوانین حق نشر؛
- دسترسی غیرقانونی به آمار موجود و نتایج تحقیقات؛
- استفاده از ابزار تحقیقاتی در پروژه‌ها بدون هماهنگی و تأیید رسمی؛
- موارد مشاهده‌شده باید به کمیته اخلاق تحقیقی محول و مورد بررسی قرار گیرد .

ماده یازدهم: تحقیقات مشارکتی بین پوهنتون‌ها

پوهنتون نعمان سادات از همکاری‌های علمی با سایر پوهنتون‌ها و مؤسسات تحقیقاتی و مراکز علمی ملی و بین‌المللی استقبال کرده و امکانات لازم برای اجرای طرح‌های مشترک را فراهم می‌نماید، از جمله:

- تسهیل تبادل استاد و محصل؛
- اجرای پروژه‌های تحقیقی مشترک؛
- ایجاد کنسرسیوم‌های علمی برای حل چالش‌های مشترک؛
- مشارکت در کنفرانس‌ها و انتشارات مشترک.

ماده دوازدهم: ارزیابی و تضمین کیفیت

تضمین کیفیت در تحقیقات علمی به‌منزله پایه‌ای برای اعتبار نتایج تحقیقی و تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر دیتا است. در این راستا، پوهنتون نعمان سادات وظیفه خود می‌داند با طراحی و اجرای پروسیجرهای مشخص ارزیابی، عملکرد محققین و پروژه‌ها را به‌صورت منظم بررسی کرده و از انطباق فعالیت‌های تحقیقی با معیارهای علمی و اخلاقی اطمینان حاصل نماید. اقدامات کلیدی برای تحقق این هدف قرار ذیل است:

- تدوین چارچوب‌های ارزیابی عملکرد تحقیقی براساس شاخص‌های کیفی و کمی؛
- انجام ممیزی‌های دوره‌ای بر فعالیت‌های تحقیقی و مستندات مرتبط؛
- تعیین نظام فیدبک مؤثر از سوی داوران، ذینفعان و مخاطبین علمی؛
- ارائه گزارش‌های منظم ارزیابی و تحلیل میزان تحقق اهداف تحقیقی؛
- اجرای میکانیزم‌های اصلاحی بر پایه نتایج ارزیابی برای بهبود مستمر؛
- ارزیابی اثربخشی پروژه‌های تحقیقاتی براساس نتایج، انتشارات و تأثیرات اجتماعی؛
- ایجاد پایگاه دیتا برای ثبت، تحلیل و پایش کیفیت فعالیت‌های علمی؛
- به‌روزرسانی مستمر رهنمودها و روش‌ها.

ماده سیزدهم: پیشگیری و بررسی تخلفات اکادمیک

13.1. مواردی برای پیشگیری

- برگزاری برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌دهی جهت جلوگیری از تخلفات اکادمیک؛
- استفاده از نرم‌افزارهای تشخیص سرقت علمی، مانند **تورنیتین(Turnitin)** ؛

- ترتیب رهنمودهای جامع و شفاف برای ترتیب و ارجاع منابع؛
- بررسی ابتدایی آثار، رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها قبل از دفاع و نشر؛
- اجباری بودن ثبت پروپوزل‌ها و آثار تحقیقی، به‌شمول مقالات علمی، در دیتابیس تحقیقات علمی پوهنتون .

13.2. کارشیوه بررسی تخلف

- ثبت یا گزارش ابتدایی :تخلف در آمریت تحقیقات علمی پوهنتون ثبت می‌گردد .
- بررسی اولیه :بررسی شواهد موجود .
- ارجاع :موضوع به هیئت بررسی تخلفات تحقیقی که از طرف رهبری پوهنتون تعیین می‌گردد، ارجاع می‌شود .
- دادن حق دفاع :به فرد متهم فرصت دفاع داده می‌شود .
- صدور تصمیم :پس از بررسی، تصمیم و اقدامات لازم مطابق مقررات پوهنتون اتخاذ می‌گردد.

13.۳ دسته‌بندی تخلفات

- **تخلفات کوچک:** انجام تخلف به صورت اشتباهی و ناآگاهانه.
- **تخلفات متوسط:** ارسال مقاله یا اثر به دو یا بیشتر از دو ناشر برای نشر، عدم ارجاع و یا ارجاع غلط، عدم استفاده درست از حیوانات.
- **تخلفات بزرگ:** جعل، سرقت علمی، نقض حقوق اشتراک‌کننده‌ها، تضاد منافع، استفاده نادرست از ابزار و تجهیزات.

ماده چهاردهم .پیگرد تخلفات علمی

در صورت تخلف از اصول پالیسی، پوهنتون اقدامات ذیل را در نظر خواهد گرفت:

- اخطار رسمی و تعلیق پروژه؛
- محرومیت از تسهیلات تحقیقاتی؛
- ارجاع به کمیته نظم و دیسپلین علمی یا مراجع قانونی؛
- ثبت تخلف در سوابق رسمی محقق.

ماده پانزدهم: نیازسنجی‌ها

15.1. نیازسنجی تحقیقات پالیسی و کاربردی و تعقیب آن

پوهنتون نعمان سادات به منظور شناسایی نیازهای تحقیقی جامعه و استفاده مؤثر از نتایج تحقیقات در بهبود خدمات علمی، آموزشی و مسلکی، همه‌ساله نیازهای تحقیقاتی را شناسایی و اولویت‌بندی می‌نماید. در این روند، مشکلات و چالش‌های موجود، نیازهای جامعه، اولویت‌های تحقیقاتی و موضوعات مورد نیاز در بخش‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد.

موضوعات تحقیقاتی شناسایی‌شده، پس از بررسی و دسته‌بندی، در مطابقت با رشته‌ها و ظرفیت‌های علمی پوهنتون تنظیم گردیده و با پوهنځی‌های مربوطه شریک می‌شود تا استادان و محصلان بتوانند موضوعات مناسب را برای انجام تحقیقات علمی انتخاب نمایند.

با توجه به موجودیت رشته‌های طبی در پوهنتون نعمان سادات، در تعیین اولویت‌های تحقیقاتی، نیازهای صحی جامعه، مشکلات و چالش‌های بخش صحت، موضوعات مرتبط به علوم طبی، ستوماتولوژی، فارمسی و سایر بخش‌های مرتبط نیز مورد توجه قرار می‌گیرد.

آمریت تحقیقات علمی موضوعات تحقیقاتی را جمع‌آوری، دسته‌بندی و ثبت نموده و روند اجرای تحقیقات را از مرحله انتخاب موضوع و ترتیب پروپوزل تا تکمیل تحقیق و ارائه نتایج پیگیری می‌نماید.

در مواردی که تحقیقات بر اساس نیاز یک اداره، نهاد یا مؤسسه بیرونی انجام می‌شود، موضوع تحقیق، شرایط اجرا، مسؤولیت‌های طرفین و سایر موارد لازم در قالب توافق یا قرارداد مشخص گردیده و روند اجرای آن تحت نظارت آمریت تحقیقات علمی قرار می‌گیرد.

پس از تکمیل تحقیق، نتایج آن مطابق اصول علمی و مقررات پوهنتون مستندسازی شده و در صورت نیاز و با رعایت اصول اخلاقی، علمی و حقوق مالکیت فکری، با نهاد یا مرجع مربوطه شریک ساخته می‌شود تا از یافته‌های تحقیق در بهبود فعالیت‌ها و حل مشکلات موجود استفاده گردد.

15.2. نیازسنجی برنامه‌های آموزشی و ارتقای ظرفیت

در آغاز هر سال، آمریت تحقیقات علمی از پوهنځی‌ها و بخش‌های مربوطه در مورد نیازهای آموزشی و ارتقای ظرفیت استادان و محققان در بخش تحقیقات علمی معلومات جمع‌آوری می‌نماید.
نیازهای شناسایی‌شده پس از جمع‌بندی و اولویت‌بندی، مبنای ترتیب برنامه‌های آموزشی، ورکشاپ‌ها و سایر برنامه‌های ارتقای ظرفیت قرار می‌گیرد.
این برنامه‌ها می‌تواند در زمینه‌های روش تحقیق، ترتیب پروپوزل، روش‌های جمع‌آوری و تحلیل معلومات، نگارش علمی، شیوه ارجاع‌دهی، اخلاقیات تحقیق، استفاده از نرم‌افزارهای تحقیقی و سایر موضوعات مورد نیاز برگزار گردد.
در صورت نیاز، نیازسنجی برنامه‌های آموزشی و ارتقای ظرفیت می‌تواند به‌صورت آنلاین و از طریق فورم‌های الکترونیکی نیز انجام شود .

15.3. نیازسنجی نیازهای تحقیقی

آمریت تحقیقات علمی به منظور شناسایی دقیق نیازهای تحقیقی استادان و محصلان، به‌صورت منظم نیازسنجی انجام می‌دهد.
این نیازسنجی می‌تواند از طریق مکتوب رسمی، فورم‌های الکترونیکی و سایر روش‌های مناسب انجام شده و نیازهای جمع‌آوری‌شده پس از بررسی و اولویت‌بندی، در ترتیب پلان‌های تحقیقاتی پوهنتون مورد استفاده قرار گیرد.
در نیازسنجی، ظرفیت‌های علمی پوهنتون، رشته‌های موجود، نیازهای جامعه و به‌خصوص نیازهای تحقیقاتی مرتبط با علوم طبی و صحی مورد توجه قرار می‌گیرد.

ماده شانزدهم: انتخاب محقق برتر، پوهنځی برتر و اثر تحقیقی برتر سال

16.1. محقق برتر

به منظور تشویق استادان و محققان به انجام تحقیقات علمی باکیفیت و افزایش فعالیت‌های تحقیقی، پوهنتون نعمان سادات همه‌ساله محقق برتر را بر اساس میزان و کیفیت فعالیت‌های تحقیقاتی انتخاب می‌نماید.

معلومات مربوط به تعداد مقالات تحقیقی ملی و بین‌المللی منتشرشده توسط استادان، از دیتابیس فعالیت‌های تحقیقی و علمی پوهنتون جمع‌آوری و بررسی می‌گردد. در گام نخست، محققانی که بیشترین مقالات تحقیقی ملی و بین‌المللی را داشته باشند، شناسایی و سپس امتیازات آنان بر اساس معیارهای تعیین‌شده محاسبه می‌گردد .

در مقالات بین‌المللی:

- نویسنده شماره اول :**۳ نمره**
- نویسنده مسؤول :**۲ نمره**
- نویسنده همکار :**۱ نمره**

از هر مقاله تحقیقی تنها یک‌بار بلندترین امتیاز در نظر گرفته می‌شود. در مقالات ملی، برای هر مقاله **۱ نمره** در نظر گرفته می‌شود .

معیار	شاخص مربوطه	روش نمره‌دهی	نمره حاصله
مقاله بین‌المللی	مقاله بین‌المللی تحقیقی (International article) و نویسنده یکم (First Author)	۳ نمره	
	مقاله ملی تحقیقی (National article)	۱ نمره	
	نویسنده مسؤول در مقاله تحقیقی (Corresponding author)	۲ نمره	
	نویسنده همکار در مقاله تحقیقی (Co-author)	۱ نمره	
مقاله ملی	تعداد مقالات تحقیقی	هر مقاله ۱ نمره	
مجموع			

یادداشت :امپکت فکتور (Impact Factor) ژورنالی که مقاله در آن نشر شده است، به حیث ضریب در نظر گرفته می‌شود .

16.2. پوهنځی برتر

در انتخاب پوهنځی برتر پوهنتون نعمان سادات، تعداد مقالات و کنفرانس‌های علمی اعضای کادر علمی هر پوهنځی با تناسب تعداد اعضای آن پوهنځی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. همچنان تحقیقات کاربردی و پالیسی‌ساز، با در نظر داشت وضعیت اجرایی، امضاشده و پلان‌شده بودن آن‌ها، در ارزیابی شامل می‌گردد . (جدول شماره 2)

جدول ۲: روش امتیازدهی پوهنځی برتر سال

نام پوهنځی.....: تعداد استادان برحال..... :

شاخص	روش نمره‌دهی	نمرات حاصله
تعداد مقالات و کنفرانس‌ها	تعداد مقالات و کنفرانس تقسیم تعداد اعضای پوهنځی: مقاله **بین‌المللی** × ۳، مقاله ملی × ۲، کنفرانس × ۱	
تحقیقات کاربردی اجرا شده	۳ نمره	
تحقیقات کاربردی امضا شده	۲ نمره	
تحقیقات کاربردی پلان شده	۱ نمره	
مجموع نمرات		

16.۳ اثر تحقیقی برتر

معیارهای انتخاب اثر تحقیقی برتر عبارت‌اند از:

1. اهمیت موضوع و کاربردی بودن آن؛
2. غنامندی علمی اثر؛
3. مسایل نوشتاری و روان بودن؛
4. مطابقت شکلی اثر با رهنمود وزارت تحصیلات عالی امارت اسلامی افغانستان .

16.۴ مقاله برتر

برای انتخاب مقاله برتر، موارد ذیل مورد توجه قرار می‌گیرد:

- روان بودن مقاله؛
- غنامندی مقاله؛
- در نظر گرفتن معیارهای موجود در رهنمود ژورنال‌های پوهنتون؛
- بررسی نظریات و ملاحظات مرورگران.

16.5. امتیازات و تشویق محقق برتر

محقق برتر سال، پس از تأیید کمیته اصلی تحقیقات علمی و منظوری مقام رهبری پوهنتون، از امتیازات و تشویق‌های ذیل برخوردار می‌گردد:

1. اعطای تقدیرنامه رسمی «محقق برتر سال» از جانب پوهنتون؛
2. اعطای مکافات نقدی در حدود امکانات مالی و بودجه منظورشده پوهنتون؛
3. معرفی و تقدیر رسمی محقق برتر در محافل، کنفرانس‌ها و برنامه‌های علمی پوهنتون؛
4. معرفی دستاوردها و فعالیت‌های علمی محقق برتر از طریق وب‌سایت، مجله علمی و سایر مجاری رسمی پوهنتون؛
5. برخورداری از اولویت در حمایت مالی از پروژه‌های تحقیقاتی جدید، مشروط بر تأیید علمی پروژه و موجودیت بودجه؛
6. برخورداری از اولویت در معرفی به کنفرانس‌ها، سیمینارها، برنامه‌های علمی و برنامه‌های ارتقای ظرفیت مرتبط با تحقیقات علمی؛
7. ثبت عنوان «محقق برتر سال» در دوسیه علمی و سوابق فعالیت‌های تحقیقاتی محقق؛
8. اعطای سایر امتیازات مادی و معنوی که با پیشنهاد آمریت تحقیقات علمی، تأیید کمیته اصلی تحقیقات علمی و منظوری مقام رهبری پوهنتون تعیین می‌گردد.

نوع و میزان مکافات نقدی محقق برتر، همه‌ساله با درنظرداشت امکانات مالی پوهنتون و بودجه منظورشده تحقیقات علمی تعیین می‌گردد.

ماده هفدهم: تفاهمنامه‌ها و قراردادهای تحقیقاتی

تمامی تفاهمنامه‌ها و قراردادهای تحقیقاتی پوهنتون نعمان سادات با نهادهای دولتی، مؤسسات تحصیلات عالی، مراکز تحقیقاتی، شفاخانه‌ها، مؤسسات صحی و سایر نهادهای داخلی و خارجی، با در نظر داشت اصول شریعت اسلامی، قوانین نافذه کشور، اصول علمی و اخلاقیات تحقیقاتی و رسوم و فرهنگ افغانی ترتیب، بررسی، امضا و مرعی‌الاجرا می‌گردد.

17.1. تفاهمنامه‌ها

بعد از انجام ملاقات‌ها و هماهنگی‌های ابتدایی با نهاد مربوط، متن تفاهمنامه به‌صورت مشترک و با هماهنگی جانبین ترتیب می‌گردد. تفاهمنامه پس از بررسی و تأیید مراجع ذی‌صلاح پوهنتون، توسط رهبری پوهنتون نعمان سادات و رهبری نهاد جانب مقابل به امضا می‌رسد.

تفاهمنامه‌های تحقیقاتی باید حداقل شامل موارد ذیل باشد:

- **مقدمه :**مبنای تفاهمنامه، اهداف تفاهمنامه و ساحات همکاری؛
- **توافقات مشترک و تعهدات طرفین :**مسؤولیت‌ها و تعهدات جانبین، امور مالی، شیوه حل اختلافات، تجدیدنظر، اصلاح و تغییر، زبان تفاهمنامه، مدت اعتبار، تمدید و فسخ و نحوه مرعی‌الاجرا شدن تفاهمنامه .

17.2. قراردادهای تحقیقی

قراردادهای تحقیقی بر اساس موضوعات تحقیقاتی پیشنهادی، نیازسنجی‌های انجام‌شده و ظرفیت علمی و مسلکی پوهنځی مربوط ترتیب می‌گردد. پس از بررسی موضوع و انجام هماهنگی‌های لازم با اداره یا نهاد ذی‌ربط، قرارداد توسط طرفین به امضا می‌رسد.

مدیریت پروژه‌های تحقیقاتی آمریت تحقیقات علمی مسؤول هماهنگی، ثبت، پیگیری و نظارت بر روند قراردادهای تحقیقی بوده و یک کاپی قراردادهای نهایی‌شده در آرشیف تحقیقات علمی حفظ می‌گردد.

قرارداد تحقیقی باید موضوعات ذیل را شامل باشد:

1. **معرفی طرفین و اصطلاحات معمول؛**
2. **معرفی تحقیق :**عنوان موضوع، مقدمه، بیان مسئله، اهداف، روش کار و نتایج متوقعه؛
3. **تعهدات طرفین؛**
4. **زمان‌بندی پروژه؛**
5. **بودجه و مصارف پروژه؛**
6. **مالکیت معنوی پروژه و محرمانه بودن معلومات؛**
7. **حق نشر و استفاده از نتایج تحقیق؛**
8. **رعایت قوانین، امضا و مرعی‌الاجرا شدن قرارداد .**

17.3. قراردادهای تحقیقات طبی و صحی

در قراردادهایی که موضوع تحقیق با علوم طبی، صحی، ستوماتولوژی، فارمسی، لابراتوار یا سایر بخش‌های مرتبط باشد، علاوه بر موارد فوق، رعایت اصول اخلاقیات تحقیق، حفظ محرمیت معلومات اشتراک‌کنندگان، اخذ رضایت آگاهانه، حفاظت از معلومات صحی و رعایت اصول مصؤونیت و حقوق اشتراک‌کنندگان الزامی می‌باشد.

در چنین تحقیقات، استفاده از معلومات، نمونه‌های لابراتواری و سایر اطلاعات مربوط به اشتراک‌کنندگان باید مطابق اصول اخلاقی تحقیق و مقررات مربوطه صورت گیرد.

ماده هژدهم: نافذ شدن پالیسی

این پالیسی پس از تأیید کمیته تحقیقات علمی، شورای علمی و منظوری رئیس پوهنتون نعمان سادات نافذ گردیده و از تاریخ منظوری قابل تطبیق می‌باشد.

تأیید کمیته تحقیقات علمی:

این پالیسی در جلسه کمیته اصلی تحقیقات علمی مورخ ..... / ..... / ۱۴۰۵، طی پروتوکول شماره (.....) مورد تأیید قرار گرفت.

تأیید شورای علمی:

این پالیسی در جلسه شورای علمی مورخ ..... / ..... / ۱۴۰۵، طی پروتوکول شماره (.....) با اتفاق آرا به تصویب رسید.

منظوری رئیس پوهنتون:

این پالیسی پس از تأیید شورای علمی، در تاریخ ..... / ..... / ۱۴۰۵ توسط رئیس پوهنتون نعمان سادات منظور گردید.

امضای رئیس پوهنتون..... :

مهر پوهنتون..... :